

2018-03-27 09:39 EEST

Riku Rantala: ”Turvallisen ja toimivan infran vuoksi tänne kylmään ja pimeään haluaa palata joka reissulta.”

Madventures-seikkailija, toimittaja Riku Rantala kertoo turvallisuuteen ja turvattomuuteen liittyvistä kokemuksistaan maailmalta ja pohtii, miten rakennetun ympäristön turvallisuuteen voi vaikuttaa. Onko meillä opittavaa maailmalta ja mitä Suomesta voisi viedä oppina maailmalle?

Rakennetun ympäristön turvallisuuteen, kaupunkien ja liikenteen

toimivuuteen, teollisuuden häiriöttömyyteen ja puhtaan veden ja sähkön saatavuuteen voidaan vaikuttaa monin tavoin jo suunnittelupöydällä. Tekninen turvallisuus koostuu lukuisista eri tekijöistä: arjen keskellä emme lainkaan huomaa, mitä kaikkea taustalla on ajateltu, jotta elämämme rullaa turvallisesti.

Turvallisuus elinympäristöissämme on valtavan riippuvainen siitä, miten sitä johdetaan ja millainen turvallisuuskulttuuri ympärillämme on. Toisaalta esimerkiksi ilmastonmuutos ja muut ulkoiset tekijät voivat vaikuttaa turvallisuuteen. Millaisia turvallisuuteen liittyviä kokemuksia Riku Rantalalla on maailmalta?

Miten eri kulttuureissa käsitetään turvallisuus ja turvallinen elinympäristö?

Matkustamme usein kehitysmaissa ruohonjuuritasolla. Niissä on aika usein systemaattinen kaupunkisuunnittelu jätetty tekemättä. Esimerkiksi väestönkasvun keskittyminen voi olla hyvinkin kaoottista.

Hyvä esimerkki on Rio de Janeiron favelat, jotka ovat useimmiten rakentuneet vallatulle maalle eli joutoalueelle. Sähköt voi olla pöllitty ja joissain paikoissa näkee hyvin erikoisia virityksiä, koukkuja sähkölangoilla.

Monissa kehitysmaissa siirtomaavalta on tehnyt aikanaan yhdyskuntasuunnittelua, joka on myöhemmin jäänyt täysin retuperälle. Kun asioista ei huolehdi, syntyy turvattomuuden tunnetta.

Perhe ja lähiyhteisö voivat toimia turvallisuuden lähteinä yhteiskunnan sijasta. Näemme paljon rähjäisiä rakennuksia, huonosti hoidettua ympäristöä ja kaupunkisuunnittelua. Samaan aikaan kodit ovat sisältä hyvin hoidettuja, puhtaita ja yllättävän hyvin varusteltuja.

Vauraista maista yksi äärimmillen viety esimerkki löytyy Japanista. Japanihan on todella turvallinen maa, mutta Tokiosta on todella vaikea löytää istumapaikkaa julkiselta paikalta. Siellä ei ole asemilla, puistoissa eikä kadun varsilla yhtään penkkiä. Siellä ei notkuta eikä joutilaana maleksita! Populaa on paljon, joten kaupunkisuunnittelu tehdään yhteisön ehdoilla, ei yksilökeskeisesti kuten Euroopassa.

Mitkä tekijät mielestäsi tekevät kaupungista tai elinympäristöstä turvallisen tai turvattoman?

Ihan ensimmäinen asia on luottamus, joka on meille suomalaisille itsestäänselvyys. Meistä melkein kuka vaan ja missä vaan voi kulkea täällä turvallisesti mielin.

Me pelkäämme usein väriä asioita tai väärissä mittasuhteissa. Puhumme pelon maantieteestä. Lopulta ympäristö yhtäkkiä muuttuukin turvattomaksi, kun me alamme pelätä jotakin asiaa.

Varmasti vaikutusta on myös sillä, miten rakennettua ympäristöä suunnitellaan ja miten turvallisuuteen liittyvät tekijät huomioidaan?

Aluesuunnittelulla on valtava merkitys siihen, miten turvallisuus kaupungeissa muodostuu. Monissa maissa vauraat eristävät itsensä. Alueille asennetaan aidat, kamerat ja piikkilangat ja paikalle tuodaan vartijat. Turvallisuus tuodaan ikään kuin jälkikäteen. Mielestäni se juuri lisää turvattomuuden tunnetta. Ajatellaan, että on pakko asentaa ne kamerat, jotta arki sujuu turvallisesti.

Minulla on myös positiivinen esimerkki Etelä-Afrikasta, missä aluesuunnittelulla on pystytty lisäämään turvallisuutta. Siellä on township-alueita, jotka ovat käytännössä ghettoja, jo apartheidin aikana syntyneitä. Niissä on tyypillisesti ollut korkea rikollisuusaste ja yleisesti turvaton. Suurin osa näissä slummeissa ja köyhillä alueilla asuvista ihmisistä ovat kuitenkin ihan lainkuuliaisia ja kunnollisia ihmisiä, jotka käyvät töissä ja elävät arkeaan – he vain ovat köyhiä ja asuvat siellä, missä he pystyvät.

Eräällä township-alueella oli erittäin turvaton kilometrin kulkureitti joutomaan läpi lähimmälle juna-asemalle, jonne ihmisten oli käveltävä päästäkseen töihin. Tie asemalle kulki kehnosti valaistussa ympäristössä ja tie oli huonossa kunnossa. Matkan varrella tapahtui väkivaltaisuuksia, ryöstöjä ja raiskauksia, jotka heikensivät ihmisten elämänlaatua älyttömästi. Varsinkin pimeään aikaan jengi oli ihan lirissä. Kun tie päätettiin siistiä ja alueelle lisättiin valaistus, ongelma oli ratkaistu.

Se, miten turvallisuutta voidaan lisätä, on monesti hyvin yksinkertainen asia. Nimenomaan kaupunkien suunnittelulla voidaan vaikuttaa turvallisuuteen.

Tämän tyyppisiä hankkeita tehdäänkin aika usein kehitysmaissa.

Mikä on yleisin turvallisuusriski, jonka kohtaat, kun matkustelet maailmalla?

Se ei ole mikään kobran hyökkäys, ei malaria eikä mikään muukaan trooppinen tartuntatauti. Maailman vaarallisin asia rakennetussa ympäristössä on liikenne ja varsinkin se, että tiet ovat huonossa kunnossa. Meille suomalaisille on itsestäänselvyys tiellä kulkiessa esimerkiksi se, että kaivonkannet ovat kunnolla paikoillaan.

Turvallisuuden taso yhteiskunnassa muuttuu heti, jos teitä parannetaan. Se vaikuttaa myös niihin, jotka kulkevat teiden laitoja.

Olin juuri Meksikossa, missä liikennekulttuuri on yllättävän hyvä ja turvallinen. Osa tiestöstä on kuitenkin tosi kuoppaista. Ajoin korkeintaan 30 kilometrin tuntinopeudella, koska missä tahansa matkaa kuoppa voi yllättää ja auto voi hajota tai lentää ympäri.

Miten ilmastonmuutos näkyy eri maailman kolkissa ja miten se vaikuttaa elinympäristöjen turvallisuuteen?

Ilmastonmuutos asettaa tosi paljon paineita infrastruktuurille. Sään ääri-ilmiöiden vuoksi monissa paikoissa varaudutaan yhä enemmän kaatosateisiin, tuuliin tai hirmumyrskyihin.

Hurja esimerkki on Mauritiukselta, jossa syntyy paljon sykloneita. Siellä aurinkoenergian hyödyntäminen on paljon haastavampaa kuin monille muille aurinkoisissa maissa eläville, koska paneelit lähtevät myrskytuulen mukana lentoon. Kerrannaisvaikutuksia tulee sään ääri-ilmiöiden myötä.

Sitten ovat tietysti ihmisten liikkuvuus, ruoka ja ruokakriisit. Infrasuunnittelussa on mietittävä, miten joku kaupunki ruokitaan, miten ja mistä ruoka tuodaan. Jos toimivia ja turvallisia väyliä on vähän, ruokaturvallisuuden riskit kasvavat.

Puhtaan veden saatavuus on niin ikään monessa paikassa vaarantunut.

Missään muualla maailmassa ei voida esimerkiksi kuvitella, että eläimille annettaisiin niin puhdasta vettä kuin Suomessa.

Ja onhan meikäläisellä todella paljon kokemuksia sähkökatkoista ympäri maailmaa. Niissä tilanteissa ensinnäkin yleinen turvattomuus lisääntyy, kun esimerkiksi varkaudet, joita tehdään pimeyden turvin, lisääntyvät. Toisaalta ihmiset eivät pysty suorittamaan arkiaskareitaan, mikä laskee yhteisön tehokkuutta. Ja kolmanneksi safkat pilaantuvat. Tulee taloudellisia tappioita ja terveystriskejä.

Ja sitten vielä se fiilis, kun asutaan ahtaasti ja epämiellyttävästi ja jengi on valmiiksi köyhää, niin stressitasot kasvavat. Ihmiset alkavat hermostua asioista ihan toisella tavalla. Nämä voivat johtaa pahempiinkin konflikteihin.

Mitä arvostat rakennetun ympäristön turvallisuudessa?

Ehkä siihen vastaa parhaiten kysymällä, että miksi tänne kylmään ja pimeään viitsii palata joka reissun jälkeen. Lämpöä riittää, sähköä saa seinästä, internet ja puhelimet toimivat. Ihmiset pääsevät ajallaan duuniin, kun tiet ovat kunnossa eikä muitakaan epäoikeudenmukaisuuksia ole estämässä tavallista kulkemista paikasta toiseen. Lukot aukeavat, katot pysyvät talojen päällä ja niin edelleen. Me emme Suomessa ole tekemisissä tällaisten arkipäiväisten haasteiden kanssa, mitä ihmiset kohtaavat monessa muussa maassa maailmalla – heillä on järjetön määrä ylimääräisiä huolia. Tämä on asia mikä pitää sanoa ääneen ja summaa sen, mitä arvostan toimivassa ja turvallisessa infrassa.

Riku Rantala esiintyy Swecon asiakastapahtumissa Helsingissä ja Tampereella huhtikuussa 2018.

Sweco on rakennetun ympäristön ja teollisuuden asiantuntija, joka suunnittelee tulevaisuuden kaupunkeja ja kestävämpää yhteiskuntaa. Yhdessä asiakkaidemme ja 17 500 asiantuntijamme voimin tartumme kaupungistumisen haasteisiin ja digitalisaation mahdollisuuksiin ja luomme

ratkaisuja, jotka edistävät kestävämmän yhteiskunnan kehittämistä. Sweco on Euroopan johtava suunnittelun ja konsultoinnin asiantuntijayritys, jonka liikevaihto on noin 2 Mrd euroa. Sweco on listattu Tukholman pörssiin (Nasdaq).

Yhteyshenkilöt

Heini Jokinen

Lehdistökontakti
Lehdistökontakti
heini.jokinen@sweco.fi
+358 40 718 0063

Sanna Huopio

Lehdistökontakti
Viestintäjohtaja
sanna.huopio@sweco.fi
+358 50 302 8898